

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 48/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Tatra banka, a. s.**, Hodžovo námestie 3, Bratislava, IČO 00 686 930, zastúpenej Advokátskou kanceláriou RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza č. k. 5Cb/1/2020 z 20. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 23. septembra 2021 vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou domáhala zaplata sumy 34 051,20 eur z titulu nesplateného bankového úveru proti dvom žalovaným. V rámci upomínacieho konania na Okresnom súde Banská Bystrica bol vydaný platobný rozkaz, ktorý voči žalovanému 1 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, a proti žalovanému 2 bolo konanie postúpené Okresnému súdu Prievidza z dôvodu nemožnosti doručenia platobného rozkazu.

2. Okresný súd Prievidza vydal rozsudok č. k. 5Cb/1/2020 z 22. júna 2020, ktorým zaviazal žalovaného 2 na úhradu uplatnených nárokov a náhrady trov konania v celom rozsahu. Okresný súd uznesením č. k. 5Cb/1/2020 z 8. októbra 2020 vyčíslil trovy konania vo výške 5 660,21 eur a v rámci tohto procesu nepriznal trovy pozostávajúce z náhrady za stratu času vo výške 212,40 eur s odôvodnením, že za čas strávený cestou na pojednávanie patrí náhrada len advokátovi, a nie advokátskemu koncipientovi, ktorý sa zúčastnil pojednávania. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením zamietol v podstate z obdobných dôvodov.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Podstatou ústavnej sťažnosti je argumentácia o nedôvodnom nepriznaní náhrady trov konania za stratu času cestovaním na pojednávanie len preto, že sa pojednávania zúčastnil advokátsky koncipient, a nie advokát, ktorému podľa § 17 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) takáto náhrada prináleží.

4. Sťažovateľka poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžso/44/2015, v ktorom najvyšší súd uvádza, že „... žalobcovi prislúcha právo na náhradu uplatnených nákladov právneho zastúpenia bez ohľadu na to, či úkon vykonal advokát sám alebo v zastúpení advokátskym koncipientom. Ak by tomu tak nebolo, úplne by sa minulo účinku ustanovenie § 64 ods. 2 zákona o advokácii.“. Obdobne rozhodol najvyšší súd aj vo veci sp. zn. 5Obo/100/2011 a sp. zn. 10Sžo/60/2014. Tiež uviedla, že náhrada za stratu času nepredstavuje odmenu advokáta, ale finančnú kompenzáciu nákladov, ktoré musel klient (sťažovateľka) na advokáta účelne vynaložiť.

5. Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). Sťažovateľka tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov právneho zastúpenia.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

7. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

8. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

9. Predmetom ochrany podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu je len „existujúci majetok“, avšak z judikatúry ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pod tento pojem možno zahrnúť tiež majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, na základe ktorých môže sťažovateľ tvrdiť, že má prinajmenšom „legitímnu nádej“ na ich zhodnotenie (III. ÚS 60/04, rozsudok ESLP z 29. 11. 1991 vo veci Pine Valley Developments LTD a iní proti Írsku).

10. Sťažnostná argumentácia sťažovateľky spočívala v tom, že okresný súd nepriznal sťažovateľke náhradu za stratu času za účasť na pojednávaní 1. júna 2020, ktorého sa zúčastnil advokátsky koncipient.

11. Podľa ESLP obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozsudok ESLP z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22410/93).

12. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchyluje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

13. Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08).

14. Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

15. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát popri nároku na odmenu má nárok aj na náhradu hotových výdavkov a na náhradu za stratu času. Za hotové výdavky sa považujú výdavky účelne a preukázateľne vynaložené v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä súdne a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, predpoklady, odpisy alebo výpisy z verejných registrov.

16. Podľa § 63 ods. 2 zákona o advokácii ustanovenie § 7, 8, 10 a 28 platia primerane aj pre advokátskeho koncipienta.

17. Podľa okresného súdu zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva právo na náhradu za stratu času advokátskeho koncipienta. Právo advokáta na náhradu za stratu času je upravené § 24 ods. 2 zákona o advokácii doplneného zákonom č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Avšak toto ustanovenie neplatí primerane pre advokátskeho koncipienta (§ 63 ods. 2 zákona o advokácii), keďže advokátsky koncipient je v pracovnom pomere k advokátovi a účasťou na pojednávaní si plnil pracovné povinnosti,

za ktoré mu patrí mzda (§ 64 zákona o advokácii). Okresný súd odkázal na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 17Co/727/2015 a sp. zn. 17Co/417/2016, podľa ktorých „náhrada z stratu času je výlučne viazaná na advokáta, pretože iba v prípade poskytovania právnej služby osobne advokátom je splnená podmienka existujúceho objektívneho dôvodu, pre ktorý nemôže poskytovať inú právnu službu“.

18. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom okresného súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Z rozhodnutí ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) vyplýva názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom a všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

19. Ústavný súd však pripúšťa, že právo na náhradu za stratu času je z hľadiska logického výkladu sporné. Ústavný súd v danom prípade, pridržiavajúc sa praxe o vlastnej zdržanlivosti pri prieskume rozhodnutí o trovách konania, považoval za vhodné zohľadniť aj to, či namietané závery okresného súdu (nepriznanie náhradu za stratu času 212,40 eur) sú také závažné, že z hľadiska intenzity majú ústavnoprávnu relevanciu a mohli by odôvodňovať vyslovenie porušenia uplatnených práv. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ani finálne priznaná náhrada trov právneho zástupcu sťažovateľky 5 660,21 eur nie je z hľadiska sumy zanedbateľnou.

20. Závery okresného súdu v napadnutom uznesení sú riadne zdôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľky, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné.

21. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

22. Vzhľadom na uvedené preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2022

Peter Straka
predseda senátu